

Notat

Projektnavn	Revurdering af notat om undersøgelser af fugle og flagermus ved Vindmølleområde Rendbæk Øst
Kunde	Jørgen Skeel
Projektleder og tekst	Henrik Skovgaard
Projektnummer	1322000052
Projektleder	Henrik Skovgaard
Tekst	Henrik Skovgaard
Kvalitetssikring	Erik Mandrup Jacobsen
Versionsdato	30-10-2020
Første udgivelsesdato	30-10-2020

Resume

WSP er af bygherre Jørgen Skeel blevet bedt om at lave en revurdering af følgende notat fra det rådgivende ingeniørfirma Sweco: *"Notat Vurdering af fugle- og flagermusundersøgelser samt miljøvurdering i tilknytning til Vindmølleområde Rendbæk Øst"* (Sweco 16. oktober 2020).

Sweco vurderer, at det faglige grundlag for vurderingerne af påvirkninger af flagermus er tilstrækkeligt, og at der ikke er behov for supplerende undersøgelser eller inddragelse af yderligere data. WSP har ikke grund til at tro, at denne konklusion ikke er korrekt, og flagermus og øvrige bilag IV arter behandles ikke yderligere i nærværende notat.

WSP er derimod ikke enig med Sweco i, at der burde have været foretaget en fuld Natura 2000 konsekvensvurdering af projektet. Det er WSP's vurdering, at en eventuel påvirkning (muligt tab af enkelte individer) ikke kan medføre negative udsving i bestandsstørrelser, der er større end de naturlige udsving, der anses for at være normale for de udpegede arter og naturtyper i de omgivende Natura 2000 områder.

Det kan afvises, at projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke den udpegede lokalitets gunstige bevaringsstatus væsentligt eller medføre risiko for at skade den økologiske funktionalitet for de udpegede arter og naturtyper i Natura 2000 områderne.

Der er i fugleundersøgelsen udarbejdet en væsentlighedsvurdering på baggrund af relativt grundige undersøgelser med mange konkrete feltobservationer, som vurderes at være fuldt tilstrækkeligt for en væsentlighedsvurdering. Det bemærkes, at der ikke er krav om bedste videnskabelige viden i en væsentlighedsvurdering, men først hvis projektet skal undergå en fuld Natura 2000 konsekvensvurdering. Det bør også lægges til grund, at Aarhus Universitet har godkendt den anvendte undersøgelsesmetode.

WSP vurderer, at det ikke er relevant at iværksætte nye fugleundersøgelser med skærpede krav til bedste videnskabelige viden og metoder som foreslået af Sweco, hvis der ikke skal gennemføres en fuld Natura 2000 konsekvensvurdering. Hvis Jammerbugt Kommune som myndighed finder sagen tilstrækkeligt oplyst i forhold til fugle, flagermus og naturforhold generelt, bør der være et tilstrækkeligt beslutningsgrundlag til det videre myndighedsarbejde med VVM-tilladelse, vedtagelse af lokalplan og meddelelse af diverse tilladelser.

Baggrund

WSP er af bygherre Jørgen Skeel blevet bedt om at lave en revurdering af følgende notat fra det rådgivende ingeniørfirma Sweco: *"Notat Vurdering af fugle- og flagermusundersøgelser samt miljøvurdering i tilknytning til Vindmølleområde Rendbæk Øst"* (Sweco 16. oktober 2020).

Sweco's notat er udarbejdet for Jammerbugt Kommune, der ifølge notatet har ønsket en uvildig faglig vurdering af:

Citat:

"1. Er det faglige grundlag for vurdering af påvirkning af fugle og flagermus ved vindmølleområde Rendbæk Øst i overensstemmelse med krav til miljøvurdering iht. Lov om Miljøvurdering og Habitatdirektivet.

2. Beskrivelse af behov for supplerende undersøgelser eller inddragelse af yderligere data, sådan at grundlaget for miljøvurdering af vindmølleområde Rendbæk Øst er fyldestgørende".

De bagvedliggende dokumenter for Sweco's vurderinger fremgår af Sweco's notat:

Citat:

"Sweco har gennemgået og vurderet det faglige grundlag for fugleundersøgelser (Undersøgelse af forekomster af beskyttede eller talrige fuglearter ved mølleprojektet Rendbæk Øst. Dansk Biokonsult Aps) og flagermusundersøgelser (Flagermusundersøgelse ved Rendbæk 2014. Dansk Bioconsult Aps) samt Rendbæk øst. Foreløbig konsekvensvurdering af vindmøller nær Natura 2000-område Store Vildmose, Niras juni 2016, og Vindmøller ved Rendbæk Øst. Miljørapport. VVM, Vurdering af virkninger på miljøet. Miljøvurdering. Januar 2019 (Miljørapport (VVM))".

WSP har ikke været rådgiver på ovennævnte undersøgelser og rapporter og er som rådgiver ved udarbejdelsen af nærværende notat også at betragte som faglig uvildig.

WSP har ikke gennemgået alle bagved liggende data i sagen, herunder data om fugle og flagermus, og anfægter heller den faglige kvalitet af disse. Rammen for nærværende notat er en vurdering af de overordnede forudsætninger for konklusionerne i Sweco's notat, herunder om tilgangen til opgavens løsning og konklusionerne er i overensstemmelse med de lov- og planmæssige krav og sandsynlige påvirkninger.

Det fremgår af Sweco's notat, at fugleundersøgelsen er baseret på følgende.

Citat fra Sweco's notat:

- *"Der blev foretaget kortlægning af fugleforekomster på 25 feltdage i perioden maj 2015 til marts 2016.*
- *Undersøgelserne blev udført i hhv. et primært og et sekundært undersøgelsesområde.*

- Der blev foretaget registrering af trækretninger.
- Der blev foretaget højdemålinger af fugle med en laser-range finder.
- Der blev foretaget optælling af rastende fugle.
- Det noteres, at DCE, Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet blev bedt om en udtalelse om undersøgelsens opbygning og, at DCE godkendte denne”.

Sweco vurderer, at det faglige grundlag for vurderingerne af påvirkninger af flagermus er tilstrækkeligt, og at der ikke er behov for supplerende undersøgelser eller inddragelse af yderligere data. WSP har ikke grund til at tro, at denne konklusion ikke er korrekt, og flagermus og øvrige bilag IV arter behandles ikke yderligere i nærværende notat.

Nærværende notat forholder sig derfor kun til fugleundersøgelsen i forhold til habitatbekendtgørelsen og den videre anvendelse i miljøkonsekvensrapporten.

Sweco's konklusioner vedrørende fugleundersøgelser

Sweco konkluderer på baggrund af gennemgangen af det forelagte materiale følgende:

Citat:

”Sweco vurderer, at de indsamlede data for flyveaktiviteten i området grundlæggende er kvalitative med fokus på registreringer af flyveretninger”.

”Sweco vurderer, at det er en væsentlig mangel, at der ikke foreligger kvantificerbare data for flyveaktiviteten i form af f.eks. punkttællinger og eller radarundersøgelser af ind- og udtrækkende fugle tidlig morgen og en aften”.

”Det er Swecos vurdering, at fuglerapportens vurderingsafsnit på ca. en halv sides tekst er meget kortfattet de komplekse problemstillinger taget i betragtning. Vurderinger ift. Natura 2000-områder skal tage udgangspunkt områdets bevaringsmålsætninger og vurderinger af skadelige virkninger skal udarbejdes på baggrund af den bedste tilgængelige videnskabelige viden på området. Det er Swecos vurdering, at fuglerapportens vurderinger ikke lever op til kravene til at udgøre en fyldestgørende konsekvensvurdering eller væsentlighedsvurdering ift. fuglebeskyttelsesområde nr. 1 Ulvedybet og Nibe Bredning, der er en del af Natura 2000-område nr. 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal. Da der er lagt op til at gennemføre en væsentlighedsvurdering, er rapportens grundlag utilstrækkeligt til at vurdere, om der er en risiko for væsentlig påvirkning, og dermed burde vurderingen være, at der skal udføres en konsekvensvurdering på et udbygget grundlag, idet det ikke kan afvises, at der kan forekomme en væsentlig påvirkning”.

”Vurderinger ift. Natura 2000-områder skal tage udgangspunkt i områdets bevaringsmålsætninger og vurderinger af skadelige virkninger skal udarbejdes på baggrund af den bedste tilgængelige videnskabelige viden på området. Det er Swecos vurdering, at fuglerapportens vurderinger ikke lever op til kravene til at udgøre en fyldestgørende konsekvensvurdering eller væsentlighedsvurdering ift. fuglebeskyttelsesområde nr. 1 Ulvedybet og Nibe Bredning, der er en del af Natura 2000-område nr. 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal. Da der er lagt op til at gennemføre en væsentlighedsvurdering, er rapportens grundlag utilstrækkeligt til at vurdere, om der er en risiko for væsentlig påvirkning, og dermed burde vurderingen være, at der skal udføres en konsekvensvurdering på et udbygget grundlag, idet det ikke kan afvises, at der kan forekomme en væsentlig påvirkning”.

Under ovenstående forudsætning anbefaler Sweco følgende undersøgelsesprogram:

Citat:

- *"I vinterhalvåret skal undersøgelserne dække tidsrummet fra en time før solopgang til en time efter solnedgang.*
- *Der bør anvendes radar i vinterhalvåret hvilket er særligt vigtigt til dækning af timerne før solopgang og efter solnedgang.*
- *Undersøgelserne i sommerhalvåret skal dække tidsrummet fra solopgang til solnedgang.*
- *Der bør anvendes laser-rangefinder (eksempelvis Vectronix) til måling af flyvehøjder.*
- *Der skal foretages punktællinger eller tællinger af krydsning af transekter for kvantificering af flyveaktiviteten i dagtimerne.*
- *Der skal udarbejdes beregninger af antal forventede kollisioner af fugle f.eks. ved anvendelse af Band-modellen".*

Habitatbekendtgørelsen

Da Habitatbekendtgørelsen¹ er helt central i Sweco's konklusioner om mangelfuldt data- og beslutningsgrundlag, gennemgås nogle af de centrale elementer i habitatbekendtgørelsen i dette afsnit. Ifølge §6, stk. 2 i må der ikke gives tilladelse/dispensation efter en række nævnte lovområder, hvis en konsekvensvurdering viser, at projektet vil skade et internationalt naturbeskyttelsesområde (Natura 2000 område, som kan være habitatområde, fuglebeskyttelsesområde eller ramsarområde).

De grundlæggende principper for korrekt udarbejdelse af en vurdering af påvirkning af Natura 2000 områder fremgår af lovgrundlaget, vejledning og retspraksis.

EU-Domstolens fortolkning af habitatdirektivets artikel 6 består af en tretrinnsmodel, som omfatter følgende:

- I. Myndigheden skal foretage en vurdering af, om det kan udelukkes, at projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke den udpegede lokalitets gunstige bevaringsstatus væsentligt (foreløbig vurdering, også kaldet væsentlighedsvurdering).
- II. Hvis en sådan påvirkning på baggrund af objektive kriterier ikke kan udelukkes, skal der, såfremt projektet ønskes fremmet, foretages en nærmere vurdering (fuld Natura 2000 konsekvensvurdering). Denne vurdering skal omfatte alle aspekter af projektet, som kan påvirke den omhandlede lokalitet, og vurderingen skal ske på baggrund af den bedste videnskabelige viden på området.
- III. Der kan kun gives tilladelse, dispensation eller godkendelse, såfremt der er opnået vished for, at aktiviteten ikke har skadelige virkninger for den omhandlede lokalitet. Det skal ud fra et videnskabeligt synspunkt uden rimelig tvivl kunne fastslås, at projektet ikke har skadelige virkninger for den omhandlede lokalitets integritet.

EU-domstolen har i en sag fastslået, at det skal anses som en væsentlig påvirkning af et Natura 2000-område, hvis en plan eller et projekt risikerer at skade bevaringsmålsætningen for det pågældende Natura 2000-område. Domstolen har dermed understreget, at påvirkningen skal vurderes ud fra, om den er så

¹ BEK nr. 1595 af 05/12/2018: Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

væsentlig, at gunstig bevaringsstatus ikke kan opretholdes, eller der ikke kan opnås gunstig bevaringsstatus eller – når mere præcise mål er fastsat - de mål, som opstilles i Natura 2000-planen. Naturtyperne og arterne skal således være stabile eller i fremgang. Påvirkningen kan være såvel direkte som indirekte for arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget.

Udover denne dom er der i EU-Kommissionens vejledning bidrag til en yderligere afklaring af, hvad, der er væsentligt. Heraf fremgår det:

"Begrebet "væsentlig" skal fortolkes objektivt. Betydningen af virkninger skal fastsættes i henhold til de særlige egenskaber og miljømæssige betingelser for den beskyttede lokalitet, der berøres af planen eller projektet, og navnlig tage lokalitetens bevaringsmålsætninger og økologiske kendetegn i betragtning."

I den seneste Vejledning til habitatbekendtgørelsen² fremgår det, at en påvirkning som udgangspunkt ikke er væsentlig,

- hvis påvirkningen skønnes at indebære negative udsving i bestandsstørrelser, der er mindre end de naturlige udsving, der anses for at være normale for den pågældende art eller naturtype.

Der er således inden for rammerne af reglerne mulighed for at vedtage planer eller gennemføre projekter som medfører en vis negativ påvirkning, hvis blot denne påvirkning kan rummes inden for de naturlige udsving, eller hvis der kan ske reetablering inden for kort tid, der kan være op til et år.

Der er en stor variation i, hvor omfattende og vanskelig en væsentlighedsvurdering er. I visse tilfælde er det åbenbart, at der er - eller ikke er - en væsentlig påvirkning af et Natura 2000- område. I andre tilfælde er det en vanskelig opgave at fastslå om, der er væsentlige påvirkninger af området.

Væsentlighedsvurderingen vil dog i en række situationer kunne foretages relativt enkelt, og i væsentlighedsvurderingen er der ikke krav om bedste videnskabelige viden. Typisk vil det for visse arter og naturtyper helt kunne afvises, at en plan eller et projekt kan skade et område, f.eks. fordi en naturtype eller art på udpegningsgrundlaget ikke er følsom overfor den påvirkning som et projekt medfører. Derudover kan der være situationer, hvor det allerede på grund af afstanden til et Natura 2000-område kan udelukkes, at naturtyper eller arter inde i området påvirkes.

Natura 2000 områder og Natura 2000 planer

Det nærmeste Natura 2000 område til de projekterede vindmøller ved Rendbæk Øst er habitatområde H12 (Store Vildmose). Området er ikke fuglebeskyttelsesområde og har ingen arter (f.eks. flagermus) eller naturtyper på udpegningsgrundlaget, som kan blive påvirket af vindmøller. Som nævnt i Sweco's notat er Store Vildmose og de omgivende lavtliggende arealer ved Ryå et vigtigt raste- og fourageringsområde for ænder og gæs, ligesom arter af disse også forekommer i det projekterede vindmølleområde og ved det eksisterende vindmølleområde ved Rendbæk Vest (møller som fjernes som en del af projektet).

De nævnte arter som lysbuget knortegås, kortnæbet gås, sangsvane, pibesvane og grågås kan dog findes overalt i landskabet omkring Limfjorden både indenfor og udenfor fuglebeskyttelsesområder og andet beskyttet natur, da de ofte fourager på dyrkede marker. Det fremgår f.eks. for sangsvane og pibesvane

² Miljøstyrelsen, 2019: Vejledning til bekendtgørelse nr. 1595 af 6. december 2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter. Udkast.

som vist på kort i Sweco's notat på side 5. Derfor kan også være vanskeligt at knytte de enkelte individer/flokke til bestemte fuglebeskyttelsesområder, en problemstilling der stiger ved stigende afstand til fuglebeskyttelsesområder med de pågældende arter på udpegningsgrundlaget.

Det nærmeste fuglebeskyttelsesområde er F1 som er en del af Natura 2000 område nr. 15 (Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal). Afstanden fra nærmeste projekterede vindmølle ved Rendbæk Øst til fuglebeskyttelsesområdet er ca. 11 km.

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 1		
Fugle:	Rørdrum (Y)	Skestork (TY)
	Knopsvane (T)	Pibesvane (T)
	Sangsvane (T)	Grågås (T)
	Kortnæbbet gås (T)	Bramgås (T)
	Lysbuget knortegås (T)	Pibeand (T)
	Krikand (T)	Hvinand (T)
	Toppet skallesluger (T)	Rørhøg (Y)
	Hedehøg (Y)	Blishøne (T)
	Klyde (TY)	Hjejle (T)
	Almindelig ryle (Y)	Brushane (Y)
	Splitterne (Y)	Fjordterne (Y)
	Havterne (Y)	Blåhals (Y)

Tabellen viser naturtyper og/eller arter på udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype jf. habitatdirektivet. Ved fuglearterne er det angivet, om der er tale om ynglefugle (Y) eller trækfugle (T).

Sweco vurderer, at både arter, der raster i fuglebeskyttelsesområdet og som dagligt flyver til området omkring Store Vildmose for at fouragere, potentielt kan blive påvirket af vindmølleparken. Ifølge Sweco drejer det sig især om sangsvane, pibesvane, kortnæbbet gås, lysbuget knortegås og grågås, der er på udpegningsgrundlaget for F1. WSP er enig i, at disse arter sammen med bramgås har størst aktivitet uden for fuglebeskyttelsesområdet i træktiden.

Miljøstyrelsens nyeste basisanalyse³ for Natura 2000 området udgør datagrundlaget for den nationale planlægning til sikring af gunstig bevaringsstatus i habitatområder og fuglebeskyttelsesområder. Heraf fremgår det, at svanearter fouragerer på vandplanter i Ulvedybet, Nibe og Gjøl Bredning og på naturlige græsarealer og vinterafgrøder på de omkringliggende agerjorde ved Ulvedybet. Sangsvane og pibesvane fra fuglebeskyttelsesområdet fouragerer også hyppigt på græsarealer og agerjorde væk fra Limfjorden og udenfor fuglebeskyttelsesområdet, men overnatter i fuglebeskyttelsesområdet. Basisanalysen nævner ikke specifikke fourageringsarealer uden for fuglebeskyttelsesområdet.

De foretrukne raste- og fourageringsområder for bramgås, kortnæbbet gås og grågås er markerne og engene ved Staun, Barmer, Valsted, Attrup og omkring Ulvedybet men de fouragerer som svanerne også på græsarealer og agerjorde væk fra Limfjorden og uden for fuglebeskyttelsesområdet. Lysbuget knortegås er mere knyttet til selve Limfjorden som træk- og vintergæst i området.

³ Natura 2000 basisanalyse 2022-2027. Natura 2000 område nr 15. Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal. Miljøstyrelsen, 2020.

Basisanalysen konkluderer, at de nævnte arter har naturligt fluktuerende bestandsstørrelser men generelt er i fremgang i området. En undtagelse ved tællingerne er dog pibesvane, som har en meget fluktuerende bestandsstørrelse med tendens til færre fugle, men det tilskriver Aarhus Universitet metodeusikkerhed ved optællingen.

Den samlede konklusion for hver af de nævnte arter i basisanalysen er følgende:

- Områdets karakter med enge, marker og store lavvandede fjordområder tilgodeser generelt arternes krav til fouragering samt uforstyrrede raste- og overnatningslokaliteter,
- Der vurderes i øvrigt ikke at være trusler for arternes fortsatte forekomst i området.

WSP's vurdering i forhold til habitatbekendtgørelsen

Det fremgår, at nogle af de fuglearter (svaner og gæs) som er på udpegningsgrundlaget i fuglebeskyttelsesområde F1 og andre fuglebeskyttelsesområder kan forekomme i vindmølleområdet ved Rendbæk Øst men i højere grad i Store Vildmose og andre lavtliggende arealer omkring Ryå og nord for Limfjorden. De samme arter forekommer i øvrigt på lavbundsarealer og dyrket agerjord i vinterperioden i det meste af Jylland og resten af landet. Præcist hvilke arealer, det drejer sig om, varierer efter bl.a. afgrødevalg og de enkelte års vind- og vejforhold.

En række danske og internationale undersøgelser har vist, at gæs og svaner (og mange andre arter) kun i meget sjældne tilfælde flyver ind i vindmøller.

På baggrund af et review af den nyeste viden på området anbefales det af Scottish Natural Heritage at anvende en "undvigefaktor" på 99,8%, når man vurderer risikoen for, om grågås, kortnæbbet gås, blisgås og bramgås flyver ind i vindmøller (Scottish Natural Heritage, 2017). Denne undvigefaktor er udtryk for, at gæs i meget høj grad undviger vindmøller.

En af de danske undersøgelser er fra Klim Vindmøllepark med fokus på kortnæbbet gås og trane (Klim Vindmøllepark - Monitoring af fuglekollisioner år 1 og år 3 2016/2017 og 2018/2019, rapport udført for Vattenfall af Jan Drachmann, Pennen & Sværdet; Simon Waagner, Profus Naturrådgivning; Henrik Haaning Nielsen, Avifauna Consult. 2020). Klim Vindmøllepark består af 22 vindmøller placeret nærmere end 1 km fra det meget vigtige fuglebeskyttelsesområdet i Vejlerne. I alt blev der på der første år fundet 17 døde fugle (måger, svaner og gæs) eller fjerrester i løbet af de standardiserede eftersøgninger under de 11 udvalgte vindmøller i år 1. Der blev fundet 1-2 mulige kollisionsdræbte kortnæbbede gæs (ét af fundene kunne have været en grågås) og ingen tegn på kollisionsdræbte traner under møllerne. Undvigeresponsen for kortnæbbet gås blev udregnet til 99,92-99,95 % i år 1 og 99,70-99,82 % i år 3, hvilket er en meget høj undvigerespons, som korresponderer godt med de førnævnte skotske undersøgelser. Dette hænger sammen med, at der kun blev fundet meget få kolliderede kortnæbbede gæs, selv om der var meget store forekomster af arten i undersøgelsesområdet. Forfatterne konkluderer, at antallet af kollisioner for kortnæbbet gås og traner ikke kommer i nærheden af at overstige 75 % af den aktuelle bæredygtige dødelighed for de enkelte bestande i det nærliggende internationale fuglebeskyttelsesområde Vejlerne.

En anden undersøgelse, som der refereres til af Sweco, er fra undersøgelserne i Østerild (Therkildsen, O., & Elmeros, M. (. (2015). First year post-construction monitoring of bats and birds at Wind Turbine Test

Centre Østerild. <http://dce2.au.dk/pub/SR133.pdf>: Aarhus University, DCE, Scientific Report from DCE No. 133)

I denne undersøgelse blev under hyppige afsøgninger med hunde blot fundet en enkelt fugl (en duehøg) i vindmølleparken, uden det dog var muligt at fastslå dødsårsagen. Forfatterne vurderer, at det er sandsynligt, at der sker flere kollisioner end afsøgningerne har vist, men at resultatet af afsøgningerne indikerer et lavt antal kollisioner. Undersøgelserne viste, at mange fuglearter aktivt undgår området nær både møller og målemaster. Fuglene reducerede således risikoen for kollisioner med møller og målemaster ved at udvise undvigerrespons i både det horisontale og vertikale plan. Undvigerresponsen kan til dels forklare forskellen på forfatterens kollisionsestimater beregnet ved hjælp af Band-modellen og de manglende fund af døde under møller og master. Forfatterne antyder, at resultater med anvendelse af Band-modellen derfor overestimerer kollisionsrisikoen. Selv ved anvendelse af Band-modellen konkluderer forfatterne, at der på trods af det meget store antal individer af overflyvende fugle i rotorhøjde (herunder mange gæs og svaner) kan beregnes et meget begrænset antal kollisioner (enkelte individer). Andre undersøgelser viser lignende tendenser, og derfor er det relevant at henvise til disse i fugleundersøgelsen ved Rendbæk Øst til at vurdere den generelle risiko for kollision for svaner og gæs.

De nævnte undersøgelser bekræfter, at en væsentlig negativ påvirkning som følge af, at gæs og svaner fra et fuglebeskyttelsesområde 11 km fra mølleområdet kolliderer med møllerne kan afvises. Vi finder derfor fortsat, at en væsentlighedsvurdering er en korrekt tilgang til at belyse projektets betydning for fuglebeskyttelsesområdet.

EMD har foretaget en analyse af antallet af vindmøller inden for en afstand af 11 km fra fuglebeskyttelsesområde F1. De projekterede vindmøller ved Rendbæk Øst ses som orange vindmøller. Der findes i dag 169 vindmøller indenfor dette område, hvoraf langt hovedparten er mellemstore eller store vindmøller. Et mere tydeligt kort fremgår af bilag 1. Det ses, at flere af flere af vindmølleparkerne ligger tæt på fuglebeskyttelsesområdet.

Alle vindmøller indenfor en 11 km bufferzone rundt om Fuglebeskyttelsesområde 1

- Husstandsvindmølle
- 25-450 kW
- > 500 kW

På trods af det store antal vindmøller omkring Limfjorden generelt og omkring fuglebeskyttelsesområde F1 er der jf. basisanalysen 2022-2027 konstateret en fremgang for arter af svaner og gæs på udpegningsgrundlaget. Miljøstyrelsen vurderer, at der ikke er trusler for arternes fortsatte forekomst i området (altså heller ikke vindmøller). Derfor er det heller ikke sandsynligt, at en ny vindmøllepark ved Rendbæk Øst i en relativt stor afstand på 11 km skulle føre til en væsentlig påvirkning af bestandene og hindre, at der kan opnås gunstig bevaringsstatus jf. Natura 2000-planen. Det understøttes af,

- at Rendbæk Øst ikke er kerneområde for rastende/fouragerende svaner og gæs og ikke ligger på en trækrute, der kunne skabe barriereeffekt for trækfugle til og fra Natura 2000 områder.
- at de nævnte arter af gæs og svaner findes vidt udbredt i Limfjordsområdet både indenfor og udenfor for Natura 2000 områder, og ikke nødvendigvis er tilknyttet disse,
- at de relevante fuglearter alle har robuste bestande, der er i markant fremgang herhjemme og i resten af Europa,
- at der er rigeligt med fourageringsområder i området omkring Limfjorden, og at disse ikke reduceres væsentligt ved gennemførelse af projektet, der også indebærer nedlæggelse af eksisterende vindmøller ved Rendbæk (Øster Rendbæk).
- at Store Vildmose som fuglelokalitet ikke er et fuglebeskyttelsesområde,
- at de nævnte arter af gæs og svaner ikke er bilag IV arter med streng beskyttelse udenfor Natura 2000 områder,
- at en række danske og internationale undersøgelser har vist en meget lav kollisionsrisiko for gæs og svaner og god tilpasning til tilstedeværelsen af vindmøller som konstateret ved vindmøllerne ved Rendbæk, Østerild og Klim Fjordholme. Et muligt tab af enkeltindivider af de nævnte fuglearter vil ikke kunne påvirke bestandene hverken i eller uden for fuglebeskyttelsesområderne.

Konklusion

WSP er ikke enig med Sweco i, at der burde have været foretaget en fuld Natura 2000 konsekvensvurdering af projektet. Det er WSP's vurdering, at en eventuel påvirkning (muligt tab af enkelte individer) ikke kan medføre negative udsving i bestandsstørrelser, der er større end de naturlige udsving, der anses for at være normale for de udpegede arter og naturtyper i Natura 2000 områderne.

Vi finder desuden, med reference til "forsigtighedsprincippet", at det er muligt, på baggrund af objektive kriterier, at udelukke, at projektet påvirker Natura 2000-området væsentligt.

Det kan derfor afvises, at projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke den udpegede lokalitets gunstige bevaringsstatus væsentligt eller medføre risiko for at skade den økologiske funktionalitet for arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget i Natura 2000 områderne.

Der er i fugleundersøgelsen udarbejdet en væsentlighedsvurdering på baggrund af relativt grundige undersøgelser med mange konkrete feltobservationer, som vurderes at være fuldt tilstrækkeligt for en

væsentlighedsvurdering. Det bemærkes, at der ikke er krav om bedste videnskabelige viden i en væsentlighedsvurdering, men først hvis projektet skal undergå en fuld Natura 2000 konsekvensvurdering. Det bør også lægges til grund, at Aarhus Universitet har godkendt den anvendte undersøgelsesmetode.

WSP vurderer, at det ikke er relevant at iværksætte nye fugleundersøgelser med skærpede krav til bedste videnskabelige viden og metoder som foreslået af Sweco, hvis der ikke skal gennemføres en fuld Natura 2000 konsekvensvurdering. Hvis Jammerbugt Kommune som myndighed finder sagen tilstrækkeligt oplyst i forhold til fugle, flagermus og naturforhold generelt, bør der være et tilstrækkeligt beslutningsgrundlag til det videre myndighedsarbejde med VVM-tilladelse, vedtagelse af lokalplan og meddelelse af diverse tilladelser.